

Hvad kan du opleve i Legind – Højris ?

Legind-Højris området er et afvekslende naturskønt område. Med god grund er området blevet kaldt morsingboernes stolthed. Næsten 900 hektar er fredet både til gavn for både naturen og den offentlige færdsel.

Landskabet er dannet under sidste istid, der sluttede for ca. 12.000 år siden. Den mægtige iskappe havde da forvandlet landskabet til en skøn blanding af stejle bakker og dybe slugter, hvorigennem små bække snor sig ud i fjorden. I det kuperede terræn findes velbevarede gravhøje, rester af køkkenmøddinger samt ældgamle dybe hulveje, der vidner om stor aktivitet lige siden oldtiden.

De sandede Legind Bjerge var tidligere dækket af lynghede. I 1892 stiftedes et plantningsselskab, der tilplantede området. Det var fremsynede folk fra Nykøbing, som ville skabe en lystskov for morsingboerne. Den legendariske pionér indenfor opdyrkning af heden E.M. Dalgas beskrev dengang området som »Danmarks smukkeste hedeplantage«. Plantningsselskabet ejer den dag i dag store dele af plantagen.

Højriis er et privatejet slot, hvortil der blandt andet hører større skov- og naturområder, der udgør den sydlige del af fredningen. Området er et smukt afvekslende »herregårdslandskab« med en skøn blanding af marker, småskove, levende hegn og enge i et kuperet terræn.

Med folderen i hånden kan du både finde rundt i området og læse om nogle af områdets mange seværdigheder.

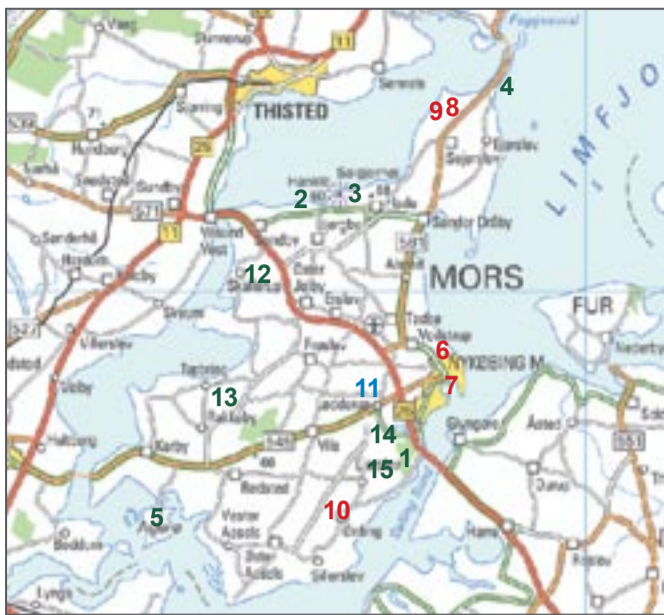
- De afmærkede røde, gule og blå stier på kortet er 1,5 - 5 km lange. Turene starter fra områdets parkeringspladser.
- På kortet er der desuden vist flere andre seværdigheder samt veje og stier, hvor du må færdes. Du har derfor også muligheder for at sammensætte din helt egen tur.

Færdsel: Husk at færdsel kun er tilladt på veje, stier og udrykkede arealer, samt at hund skal føres i snor.

God tur

- 12 Blåbærdalen:** Dalen lever op til sit navn, da der stadig vokser mange blåbær på nordssiden af slugten. I bunden ses tydelige spor af den gamle hulvej til færgestedet. Dalen holdes lysåben ved afgræsning, som en del af naturplejen i områ-
- 13 Salamandersøen:** Den lille klarvandede skovsø med åkander ligger i 33 meters højde i et dødt hul fra sidste istid.
- 14 Den gamle Sallingssund Færgetro:** I umindelige tider har der været færgetro ved Sallingssund for at gøre ventetiden bekvem og for at beværte og huse de rejsende. I 1767 fik kroen sit kongelige privilegium. Den gamle kro, som i dag ligger ved Sallingssund Camping, fungerede som kro i årene 1855- 1938.
- 15 Bavneshøj:** Områdets højeste punkt på 52 m med en stor-slået udsigt. Det er en ødelagt bronzevaldherhøj, og i krtigen om Sønderjylland i 1864 havde de danske tropper en vagtstue her, hvorat nogle spor endnu kan ses. Vagtposterne kunne tænde et bål, en såkaldt bavn, hvis fjenden kom, deraf navnet. På højen står desuden mindestene for plantningsselskabet Legind Bjerge's formænd.
- 16 Store Trinddal:** I denne dybe slugt findes et fritulstater, som blev indviet i 1949. Her holdt morsingboerne tidligere deres populære Legind Bjerge-dage. Omkring pladsen trives mange store nåletræer fra de nordvest-amerikanske skove.
- 17 Store Bøgedal:** Denne imponerende dalsænkning er en bevarer rest af den sorte bærhed, der dækkede hele »Sal-lingsund Bjerger«, som området hed før tilplantningen. I dalen findes rester af en udløst kilde og tydelige gamle hjulspor. Afgræsningen af dalen fremmer lyngen og holder den smukke dal fri for træer.
- 18 Risbjerg med »Søken Hwolk«:** Et sagen fortæller, at en gård skulle være sunket i jorden i det bundløse kildedeområde. Ved stien findes et firkanter jorddige, som formenlig er en fald fra middelalderen, hvor man kunne drive dyrene ind i sik-kerhed for natten.
- 19 Jesperhus Blomsterpark:** En af Jyllands største turistat-traktioner, som har udviklet sig fra frugtplantage til et aktiviti-tetscenter, der bl.a. er kendt for sin 8 hektar store blomster-park.

På Mors kan du også besøge:

Natur:

1 Legind-Højris • 2 Hanklit • 3 Salgjerhøj • 4 Feggeklit • 5 Fugle-reservatet Agerø.

Museum:

6 Morslands Historiske Museum, Dueholm Kloster • 7 Støberimuseum • 8 Molermuseet • 9 Landsbrugsmuseet Skarre-gaard • 10 Smedemuseet.

Private museer og samlinger:

11 Lødderup Flaskemuseum.

Turistattraktioner:

12 Baks Traktor- og Landbrugsmaskinmuseum • 13 Morsø Trak-tormuseum • 14 Jesperhus Blomsterpark • 15 Højriis Slot.

Folderen er udarbejdet af:

Morsø Kommune, med bistand fra Plantningsselskabet Legind Bjerge af 1892, og Morsø Turistbureau, Nykøbing Tlf.: 97 72 04 88.

Udsigt fra Store Bøgedal

- 8 Højriis Slot:** Ad den prægtige lindealle kommer man op til Højriis Slot. Slottet var tidligere egnets hovedgård, som indtil 1871 havde retten til at opkræve afgift på færgefarten mellem Sal-lingsund og Vilsund i form af sundkorn.
- 9 Lillers:** Her lå tidligere en vandmølle, der hørte til Højriis. Møllen leverede strøm til slottet, men blev nedlagt, da der blev indlagt strøm i Højriis i 1930'erne. Møllendammen og resterne af møllens fundament og stenliste kan ses endnu.
- 10 Jenhyw/Tvehøj:** I et lynglædet område højt i skoven ligger henholdsvis en og to høje – heraf navnet. Arealer afgræsses som led i naturplejen og for at bevare den flotte udsigt.
- 11 Den gamle Sundvej:** Ad denne vej gik trafikken over Mors til og fra færgestedet »Plagen« helt op til nyere tid. Vejen ender i en stejl slugt (Blåbærdalen) bag færgetroen. Slugten er et godt eksempel på, hvordan smalle vognhjul kunne slide en dyb hulvej i skrænten.
- 12 Blåbærdalen:** Dalen lever op til sit navn, da der stadig vokser mange blåbær på nordssiden af slugten. I bunden ses tydelige spor af den gamle hulvej til færgestedet. Dalen holdes lysåben ved afgræsning, som en del af naturplejen i områ-
- 13 Salamandersøen:** Den lille klarvandede skovsø med åkander ligger i 33 meters højde i et dødt hul fra sidste istid.
- 14 Den gamle Sallingssund Færgetro:** I umindelige tider har der været færgetro ved Sallingssund for at gøre ventetiden bekvem og for at beværte og huse de rejsende. I 1767 fik kroen sit kongelige privilegium. Den gamle kro, som i dag ligger ved Sallingssund Camping, fungerede som kro i årene 1855- 1938.
- 15 Bavneshøj:** Områdets højeste punkt på 52 m med en stor-slået udsigt. Det er en ødelagt bronzevaldherhøj, og i krtigen om Sønderjylland i 1864 havde de danske tropper en vagtstue her, hvorat nogle spor endnu kan ses. Vagtposterne kunne tænde et bål, en såkaldt bavn, hvis fjenden kom, deraf navnet. På højen står desuden mindestene for plantningsselskabet Legind Bjerge's formænd.
- 16 Store Trinddal:** I denne dybe slugt findes et fritulstater, som blev indviet i 1949. Her holdt morsingboerne tidligere deres populære Legind Bjerge-dage. Omkring pladsen trives mange store nåletræer fra de nordvest-amerikanske skove.
- 17 Store Bøgedal:** Denne imponerende dalsænkning er en bevarer rest af den sorte bærhed, der dækkede hele »Sal-lingsund Bjerger«, som området hed før tilplantningen. I dalen findes rester af en udløst kilde og tydelige gamle hjulspor. Afgræsningen af dalen fremmer lyngen og holder den smukke dal fri for træer.
- 18 Risbjerg med »Søken Hwolk«:** Et sagen fortæller, at en gård skulle være sunket i jorden i det bundløse kildedeområde. Ved stien findes et firkanter jorddige, som formenlig er en fald fra middelalderen, hvor man kunne drive dyrene ind i sik-kerhed for natten.
- 19 Jesperhus Blomsterpark:** En af Jyllands største turistat-traktioner, som har udviklet sig fra frugtplantage til et aktiviti-tetscenter, der bl.a. er kendt for sin 8 hektar store blomster-park.

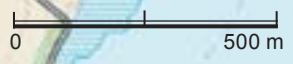
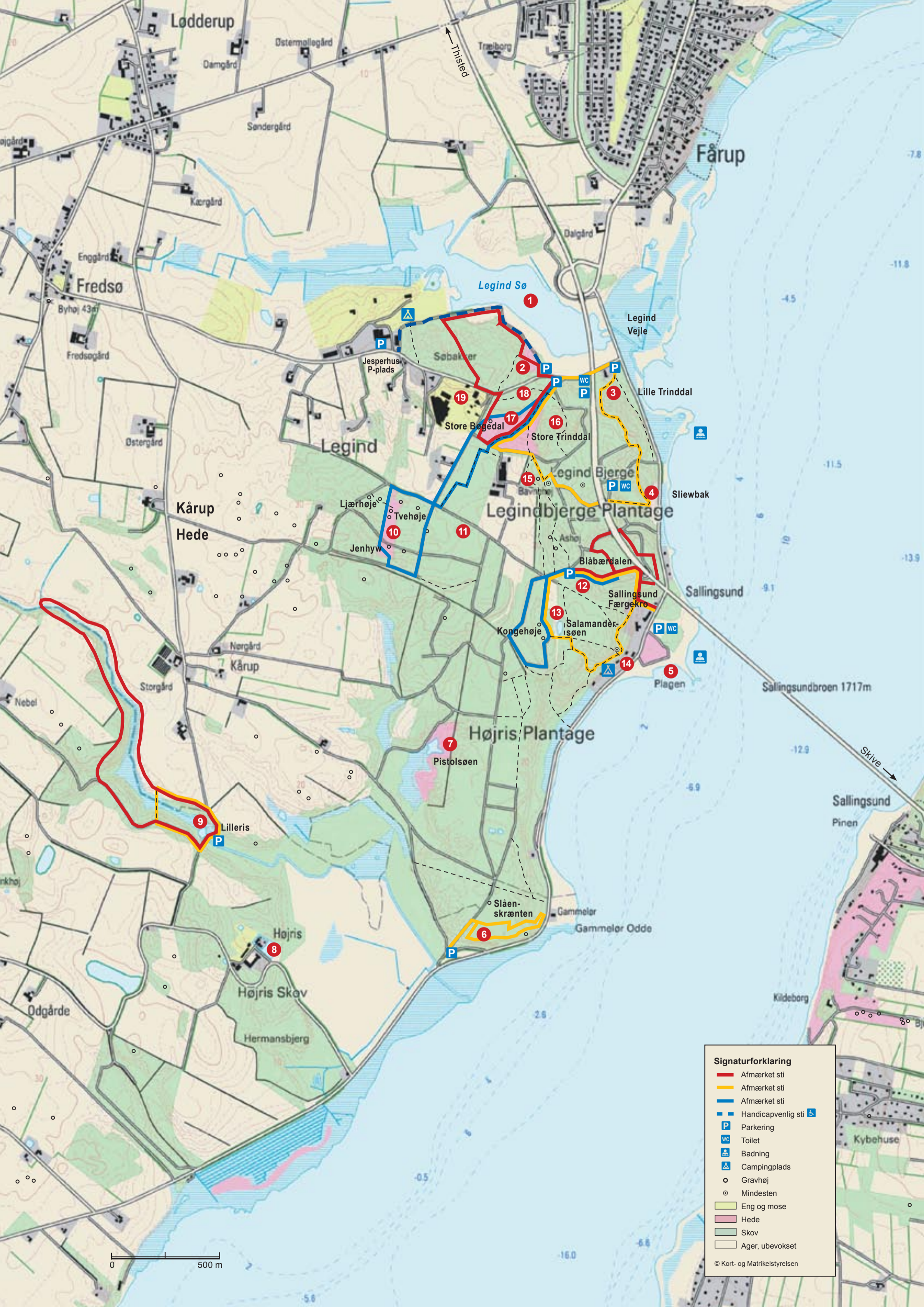

Legind - Højris Mors

Vandreture i Legind Bjerge på Mors

- 1 Legind Sø:** Søen, som før var en fjordarm, opstod lang-somt efter sidste istid, på grund af den naturlige landhævning. I 1925 blev søen udløst af lokale lodsejere, så området kunne opdyrkes. Søen med de omkring liggende enge blev genskabt i 1991.
- 2 Søbakkerne:** Fra toppen af de lynglædede Søbakker er der en stor slæt udsigt over Legind Sø, Legind Vejle og Sallingssund med Mors' hovedstad – Nykøbing i baggrunden.
- 3 Lille Trinddal:** I dalen er der et godt skovklima, hvor flere indførte og sarte træarter har ly for frosten og vestenvinden. Her findes bl.a. ægte kastanje, hvis frugter man kan spise.
- 4 Sløwæk:** Fra toppen af den 33 m høje bakke er der en fremragende udsigt over Sallingssund med den smukke bro og kysterne af Fur, Mors og Salling.
- 5 Plagen:** Før broen stod færdig i 1978, lå her det gamle fær-gested Plagen, hvor der var færgefart til færgestedet »Pinne« på Salling. Navnet skyldes ventetiden og den af og til farefulde overfart med de små, ofte overbelastede færger. Ved færgeste-det står en mindsten for færgefolkene.
- 6 Slænskærten:** Herfra er der en smuk udsigt over Sal-lingsund. Navnet kommer af, at den gamle kystskrænt tidligere var hvid af blomstrende slænbuske i maj.
- 7 Pistolsøen:** På trods af navnet er dette et idyllisk område i kuperet terræn med to små søer, hvoraf den ene med lidt god fantasi har pistolfacon.
- 8 Højriis Slot:** Ad den prægtige lindealle kommer man op til Højriis Slot. Slottet var tidligere egnets hovedgård, som indtil 1871 havde retten til at opkræve afgift på færgefarten mellem Sal-lingsund og Vilsund i form af sundkorn.
- 9 Lillers:** Her lå tidligere en vandmølle, der hørte til Højriis. Møllen leverede strøm til slottet, men blev nedlagt, da der blev indlagt strøm i Højriis i 1930'erne. Møllendammen og resterne af møllens fundament og stenliste kan ses endnu.
- 10 Jenhyw/Tvehøj:** I et lynglædet område højt i skoven ligger henholdsvis en og to høje – heraf navnet. Arealer afgræsses som led i naturplejen og for at bevare den flotte udsigt.
- 11 Den gamle Sundvej:** Ad denne vej gik trafikken over Mors til og fra færgestedet »Plagen« helt op til nyere tid. Vejen ender i en stejl slugt (Blåbærdalen) bag færgetroen. Slugten er et godt eksempel på, hvordan smalle vognhjul kunne slide en dyb hulvej i skrænten.
- 12 Blåbærdalen:** Dalen lever op til sit navn, da der stadig vokser mange blåbær på nordssiden af slugten. I bunden ses tydelige spor af den gamle hulvej til færgestedet. Dalen holdes lysåben ved afgræsning, som en del af naturplejen i områ-
- 13 Salamandersøen:** Den lille klarvandede skovsø med åkander ligger i 33 meters højde i et dødt hul fra sidste istid.
- 14 Den gamle Sallingssund Færgetro:** I umindelige tider har der været færgetro ved Sallingssund for at gøre ventetiden bekvem og for at beværte og huse de rejsende. I 1767 fik kroen sit kongelige privilegium. Den gamle kro, som i dag ligger ved Sallingssund Camping, fungerede som kro i årene 1855- 1938.
- 15 Bavneshøj:** Områdets højeste punkt på 52 m med en stor-slået udsigt. Det er en ødelagt bronzevaldherhøj, og i krtigen om Sønderjylland i 1864 havde de danske tropper en vagtstue her, hvorat nogle spor endnu kan ses. Vagtposterne kunne tænde et bål, en såkaldt bavn, hvis fjenden kom, deraf navnet. På højen står desuden mindestene for plantningsselskabet Legind Bjerge's formænd.
- 16 Store Trinddal:** I denne dybe slugt findes et fritulstater, som blev indviet i 1949. Her holdt morsingboerne tidligere deres populære Legind Bjerge-dage. Omkring pladsen trives mange store nåletræer fra de nordvest-amerikanske skove.
- 17 Store Bøgedal:** Denne imponerende dalsænkning er en bevarer rest af den sorte bærhed, der dækkede hele »Sal-lingsund Bjerger«, som området hed før tilplantningen. I dalen findes rester af en udløst kilde og tydelige gamle hjulspor. Afgræsningen af dalen fremmer lyngen og holder den smukke dal fri for træer.
- 18 Risbjerg med »Søken Hwolk«:** Et sagen fortæller, at en gård skulle være sunket i jorden i det bundløse kildedeområde. Ved stien findes et firkanter jorddige, som formenlig er en fald fra middelalderen, hvor man kunne drive dyrene ind i sik-kerhed for natten.
- 19 Jesperhus Blomsterpark:** En af Jyllands største turistat-traktioner, som har udviklet sig fra frugtplantage til et aktiviti-tetscenter, der bl.a. er kendt for sin 8 hektar store blomster-park.

Værd at vide:

Signaturforklaring

- Afmærket sti
- Afmærket sti
- Afmærket sti
- Handicapvenlig sti
- Parkering
- Toilet
- Badning
- Campingplads
- Gravhøj
- Mindesten
- Eng og mose
- Hede
- Skov
- Ager, ubevokset

© Kort- og Matrikelstyrelsen